

Οι ουρές είναι το μόνιμο φαινόμενο στις δημόσιες υπηρεσίες. Αιτία η γραφειοκρατία.

Κ. Σημίτης: Μόνο ριζική αλλαγή

«Η αλλαγή νοοτροπίας, που πολλοί ζητούν, δεν πρόκειται να οδηγήσει πουθενά. Οι νοοτροπίες δεν αλλάζουν όταν τα συστήματα που τις παράγουν μένουν τα ίδια. Με δυο λόγια χρειάζεται ριζική αλλαγή στο σύστημα». Αυτά υποστηρίζει ο καθηγητής κ. Κώστας Σημίτης, μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του ΠΑΣΟΚ, σε δηλώσεις του προς την «Ε», το πλήρες κείμενο των οποίων έχει ως εξής:

«Το ελληνικό κράτος διοργάνωσε τη δημόσια διοίκηση σύμφωνα με τα πρότυπα της γαλλικής ναπολεόντιας διοίκησης. Η γαλλική διοίκηση ήταν συγκεντρωτική γιατί έπεδιωσε και έδραιωσε την εξουσία της κεντρικής κυβέρνησης πάνω στις αυτονομοποιημένες στη διάρκεια της γαλλικής επανάστασης επαρχίες.

Η επιλογή δεν ήταν τυχαία. Η ελληνική άρχουσα τάξη ήταν δεμένη με τα ξένα οικονομικά και πολιτικά συμφέροντα και ζήτησε προς την ελληνική επαρχία. Για να εξουσιάσει και να εκμεταλλευθεί την ύπαιθρο, έπρεπε να συγκεντρώσει: όλες τις εξουσίες στο κέντρο, στην Αθήνα. Για να ελέγχει και να προλαμβάνει έπρεπε να συγκεντρώνει όλες τις αρμοδιότητες στους επικεφαλής του μηχανισμού. Για να χρησιμοποιήσει τη διοίκηση σε

τρόπο ώστε να εξυπηρετεί τα συμφέροντά της έπρεπε να συγκαλύψει τις διαδικασίες λήψης των αποφάσεων, να καλλιεργήσει τη νοοτροπία της αυθαιρεσίας και να καθιερώσει το ανεύθυνο έκλεινω πού άποφασίζω.

Διοίκηση πού σκοπό έχει τον έλεγχο, τον περιορισμό και την καταστολή δεν είναι σε θέση να συνεργαστεί με τον πολίτη, θά στέκεται πάντα εχθρική απέναντί του.

Η αλλαγή νοοτροπίας, πού πολλοί ζητούν, δεν πρόκειται να οδηγήσει πουθενά. Οι νοοτροπίες δεν αλλάζουν όταν τα συστήματα που τις παράγουν μένουν τα ίδια. Για να φτιάξουμε μία διοίκηση πού θά ακολουθεί τη δράση της τη θέληση των πολιτών χρειάζεται ριζική αλλαγή στον τρόπο πού είναι δομημένο το σύστημα.

Χρειάζεται μεταξύ άλλων η αποκέντρωση σε περιφερειακό επίπεδο (π.χ. περισσότερες αρμοδιότητες στην τοπική αυτοδιοίκηση) και σε επίπεδο υπηρεσιών, περιορισμός των ενδιάμεσων οργάνων της υποχρέωσης εγκρίσεων από την προϊστάμενη υπηρεσία, συμμετοχή των πολιτών στη λήψη των αποφάσεων (π.χ. στον καθορισμό των πολεοδομικών σχεδίων), δημοσιότητα στις διαδικασίες και διαφάνεια στη λήψη των αποφάσεων (π.χ. δικαίωμα του κάθε πολίτη να πληροφορείται το περιεχόμενο των φακέλων πού τον άφορουν), γενίκευση ουσιαστικής δικαστικής προστασίας (διοικητικά δικαστήρια σε πανελλήνια κλίμακα)».

Ἀπό Κ. Σημίτη

Τό ἑλληνικό κράτος διοργάνωσε τή δημόσια διοίκηση σύμφωνα μέ τά πρότυπα τῆς γαλλικῆς ναπολεόντιας διοίκησης. Ἡ γαλλική διοίκηση ἦταν συγκεντρωτική γιατί ἐπεδίωκε νά ἐδραιώσει τήν ἐξουσία τῆς κεντρικῆς κυβέρνησης πάνω στίς αὐτονομοποιημένες στή διάρκεια τῆς γαλλικῆς ἐπανάστασης ἐπαρχίες. Ἡ ἐπιλογή δέν ἦταν τυχαία. Ἡ ἑλληνική ἄρχουσα τάξη ἦταν δεμένη μέ τά ξένα οἰκονομικά καί πολιτικά συμφέροντα καί ξένη πρὸς τήν ἑλληνική ἐπαρχία. Γιά νά ἐξουσιάσει καί νά ἐκμεταλλευθεῖ τήν ὕπαιθρο ἔπρεπε νά συγκεντρώσει ὅλες τίς ἐξουσίες στό κέντρο, στήν Ἀθήνα. Γιά νά ἐλέγχει καί νά προλαμβάνει ἔπρεπε νά συγκεντρώνει ὅλες τίς ἀρμοδιότητες στούς ἐπίκεφαλῆς τοῦ μηχανισμοῦ. Γιά νά χρησιμοποιήσει τή διοίκηση σέ τρόπο ὥστε νά ἐξυπηρετεῖ τά συμφέροντά της ἔπρεπε νά συγκαλύψει τίς διαδικασίες λήψης τῶν ἀποφάσεων, νά καλλιεργήσει τήν νοοτροπία τῆς αὐθαιρεσίας καί νά καθιερώσει τό ἀνεύθυνο ἐκείνων πού ἀποφασίζουν. Διοίκηση πού σκοπό ἔχει τόν ἔλεγχο, τόν περιορισμό καί τήν καταστολή δέν εἶναι σέ θέση νά συνεργαστεῖ μέ τόν πολίτη, θά στέκεται πάντα ἐχθρικά ἀπέναντί του.

Ἡ ἀλλαγὴ νοοτροπίας, πού πολλοί ζητοῦν δέν πρόκειται νά ὀδηγήσει πούθενά. Οἱ νοοτροπίες δέν ἀλλάζουν ὅταν τά συστήματα πού τίς παράγουν μένουν τά ἴδια. Γιά νά φτιάξουμε μιά διοίκηση πού θά ἀκολουθεῖ στή δράση της τή θέληση τῶν πολιτῶν χρειάζεται ριζική ἀλλαγὴ στόν τρόπο πού εἶναι δομημένο τό σύστημα. Χρειάζεται μεταξύ ἄλλων ἡ ἀποκέντρωση σέ περιφερειακό ἐπίπεδο (π.χ. περισσότερες ἀρμοδιότητες στήν τοπική αὐτοδιοίκηση) καί σέ ἐπίπεδο ὑπηρεσιῶν, περιορισμός τῶν ἐνδιαμέσων ὀργάνων καί τῆς ὑποχρέωσης ἐγκρίσεων ἀπό τήν προϊσταμένη ὑπηρεσία, συμμετοχή τῶν πολιτῶν στή λήψη τῶν ἀποφάσεων (π.χ. στόν καθορισμό τῶν πολεοδομικῶν σχεδίων), δημοσιότητα στίς διαδικασίες καί διαφάνεια στή λήψη τῶν ἀποφάσεων (π.χ. δικαίωμα τοῦ κάθε πολίτη νά πληροφορεῖται τό περιεχόμενο τῶν φακέλων πού τόν ἀφοροῦν), γενίκευση οὐσιαστικῆς δικαστικῆς προστασίας (διοικητικά δικαστήρια σέ πανελλήνια κλίμακα).